ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5949 | 11/24 ՕԳՈՍՏՈՍ 1905 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ | 23 ՃԷՄԱԶԻԷԼ ԱԽԸՐ 1323 | ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5949

درعلیه، غلطه ده (آرەوەلك) غزته سی ادارەخانه سنه

Նամակ կամ ինչ եւ է զրկուելիք պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳԱԼԱԹԱ, Ղալաթիա, Քամանճըլար փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 15 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի համար:
Տպագրուած յօդուածները ետ չեն դարձուիր եւ չեն վերադարձուիր

Հրատարակելիք համար պէտք է ուղղել Խմբագրութեան:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տարակոյս չկայ թէ աշխարհագրութիւն սորվելու ամէնէն ազդեցիկ, գործնական դիւրամատչելի միջոցն է տեղերը տեսնել։ Բայց սորվելու այս բազմածախս միջոցը շատ քիչ մահկանացուներու տրուած է վայելել, հարկադրուած են մարդիկ գիրքերով, աշխարհացոյց տախտակներով եւ քարտէսներով գոհ ըլլալ։

Աշխարհագրական ուսումնասիրութեանց համար ծանօթ այդ երկու մէթոտներէն զատ երրորդ մըն ալ պատմական գործողութեանց նկարագրութիւններու ընթերցումն է, կամ կանոնաւոր ընթերցումն է, որ շատ անգամ ամէնէն նոր աշխարհագրական գիրքեր, ատլասներ, քարտէսներ, ինչպէս եւ ուղեւորական նկարագրութիւններ աւելի ապաւորիչ կերպով կը սորվեցնէ որ եւ է երկրի կամ ժողովուրդի մասնաւորութիւնները անգամ։ Ամէնէն թարմ օրինակն է ռուսաճափոնական պատերազմը, որ մարդկային իմացականութեան հորիզոնին առջեւ բացաւ ու ընդլայնեց Ծայրագոյն Արեւելքի երկիրները իրենց բիւրաւոր երանգներով եւ բազմակողմանի մասերով՝ այնպէս ապաւորիչ կերպով, որ չէր կարծեր թէ որ եւ է գիրք կամ համբերութեան ընթերցումը կարենար նոյնքան արդիւնաւոր ըլլալ ամէնէն աւելի սուր միտք ու ըմբռնում ունեցող մարդու վրայ։

Եւ յետոյ ասանց պատերազմի նման աշխարհագրական արժէքութիւն ունեցող եւ անդրադարձ հետաքրքրութիւն շարժող պատահար մը մարդ փոյթ պիտի ընէր ուսումնասիրութիւններ ընելու Ծայրագոյն Արեւելքին այդ հեռաւոր երկիրներուն վրայ։ Այդ ասանկ մասնագէտներու, ուսուցիչներու կամ ուսանողաց սահմանափակ շրջանակի մը մէջ ամփոփուած կը մնար այդ գիտելիքը եւ հետաքրքրութիւն առթողներուն թիւը։ Մինչ հիմա հանրութեան ամէն դասակարգի լեզուին ծանօթ են այդ հեռաւոր երկիրներու ամէն կողմերը, տեղերը ու կէտերը, բաւ է որ լրագիր կարդացող ըլլայ։

Պատերազմի մը բազմաթիւ չարիքներուն մէջ մէկ միջամտութեան պարագայ մը եթէ կայ, թերեւս այս պարագան է, զի կը ծանօթացնէ երկիրներ, աշխարհներ, ծովեր ու ծոցեր, գետեր ու լճեր, լեռներ ու դաշտեր եւն. ծանօթացնելու փոխարէն կարգին մէջ եւ ազգեր ու ժողովուրդներ, տեղեկութիւններ ու անոնց կողմնակիցութիւնները, ինչպէս եւ ազգային բարքեր ու սովորութիւններ, արհեստներ ու ճարտարագործութիւններ ծանօթացնելու քաղաքական եւ բարոյական կարգին մէջ։

Ըսել չէ թէ պատերազմի առանձնաշնորհը մէկ լուսաբանողը ընել կ'ուզենք ի նպաստ աշխարհագրական ուսման, այլ հաստատել միայն սա իրողութիւնը թէ, պատերազմի տակալի արժէքութիւն ունեցող պատահար մը եթէ չըլլար, քանի՞ հոգի պիտի ծանօթ ըլլար Մանչուրիա, Մուգտէն, Ջինու կղզեկան դամբարանը, Բիրին, Խարպին, Լեաօ Եանգ եւայլն, կամ Բորթ-Արթուր, Տալնի, Լեաօ-Թանգ թերակղզին եւն։ Դարձեալ ո՞վ պիտի ճանչնար Սոլա, Շանհօ, Սանկոտէի, Թուման եւն. գետերը իրենց այնքան բազմաթիւ ճիւղերով ու ժամանակներով։ Նոյն իսկ Սախալին կղզին, Քամչաթքա թերակղզին, Ամուր գետը եւ իր բերանը գտնուող Նիքոլայեւսք քաղաքը եւն. եւն. քանի՞ հոգի կար որ գիտնար, կամ փոյթ ասած ըլլար գիտնալու։

Միայն թէ կան մարդիկ որ որչափ մեծ եւ սուր հետաքրքրութեամբ կը հետեւին ռուսաճափոն պատերազմին դէպքերուն եւ իրողութիւններուն, երբ անոնք տեղի կ'ունենան, նոյնչափ ալ շուտ կը մոռնան եւ յիշողութենէ կը հանեն այդ պատերազմին ամէնէն կարեւոր շրջանները, անձերը եւ եղելութիւնները, երբ կը դադրին անոնք արժէքական գործունէութիւն ունենալէ։ Այսպէս մասնագիտութիւն մը կամ լոկ հետաքրքրութիւն յագեցնելու համար ռուսաճափոն պատերազմին դէպքերու եւ իրերու հետամտութիւնը գործնական օգուտ չունենար աշխարհագրական ուսմանց տեսակէտով, հետեւաբար լաւ է որ ամէն ընթերցող, մանաւանդ անոնք որ դպրոցական են, կամ դեռ ուսանելու տարիքի մէջ, — թող որ մարդ մինչ 100 տարեկան ալ ըլլայ նոր բան սորվելէ ետ կենալու չէ — պէտք է ուշադրութեամբ հետեւին աշխարհագրական եւ պատմական անուններուն, որպէս զի լոկ ժամանցի տեղ ծառայած չըլլայ իրենց ընթերցումը, այլ եւ միայն յաւելուած մը ընէ իրենց մտաւոր եւ իմացական ծանօթութեանց վրայ։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ ՄԱՀԱՐՁԱՆԸ

Չի բաւեր գրագէտ մը իր կենդանութեանը միայն գնահատել։ Ճշմարիտ գրագէտ մը, ըստ ինքեան, արժանի է իր վերջնական համայնքին համակրանքին ու համակրանքին, քանի որ այդ համայնքն է որ կը վայելէ իր գրական աղբիւրին արդիւնքը ու իր մաքին գեղեցիկ արտադրութիւնները։ Դժբաղդաբար՝ մեր համայնքը դեռ չէ կրցած հայ գրագէտին ներկայական բարեկեցիկ վիճակ մը ապահովել, բայց գոնէ վստահաբար կրնանք ըսել թէ անիկա բարոյական քաջալերութեան մէջ ամէնէն շռայլը եղած է։ Ցանկը, գրագէտին մահէն յետոյ, անոր արժանաւոր յարգանք ընծայած է, ըլլա՛յ այդ յարգանքը անհատական, ըլլա՛յ հաւաքական։

Վաղամեռիկ գրագէտ-բանաստեղծ մը՝ Գ. Շահինեան, որ իր կենդանութեան գնահատուած էր, այսօր իր մահէն ետքը, այդ յարգանքին կ'արժանանայ Իզմիրի մէջ, չնորհութեամբը եւ բազմամբը իր մտերիմներուն. զոր Դուրեան Սրբազան իր իսկ ծախքով կը կանգնէ է, ինչպէս անցեալ շաբթու կը ծանուցանէին թերթերը։

Այս երիտասարդ գրագէտը, որուն կեանքի առեւր այնքան կարճատեւ եղաւ, մէկն է Դպրեվանքի առաջին հունձքերէն։ Շահինեան կրօնաւորական ասպարէզէն ընդգրկուելով անհոգ գտնելով իր զգացումներուն եւ իր գաղափարներուն, լաւ համարեց հրաժարիլ այդ ասպարէզէն եւ աշխարհական մտնել աշխարհային կեանքի թոհ ու բոհին մէջ, միեւնոյն ատեն ուսուցանելով ծառայել Հայ. Եկեղեցւոյն, հայ գրականութեան եւ հայ մանկութեան։ Իր այդ ուղղութեան թէեւ ընկերներուն նման առաջարկ մը զոհաբերութիւններ հան հասցուած ժողովրդեան ներկայութեան չէր կատարած, բայց գոնէ գիտակցութեամբ եւ խղճի զգացումներով կատարած ըլլալով, աւելի հաւատարիմ մնաց, քան իր եկեղեցական ընկերներէն ոմանք, որոնք հանդիսաւորապէս երդուեցան հրաժարելու աշխարհիկ վայելքներէն եւ հեշտութիւններէն եւ անդորր պահելու Հայ. Եկեղեցւոյ սրբութիւնը, եւ որոնք սակայն իրենց ուխտին եւ երդումին բոլորովին հակառակ կերպով կը վարուին այսօր։

Գ. Շահինեան եկեղեցական ասպարէզէն հրաժարելով սրտավէրն ուսուցչութեան փարեցաւ, միեւնոյն ժամանակ իր գրական տաղանդը եւ հմտութիւնը փայլեցնելով լրագրութեան մէջ. իր գրական-բանաստեղծական գեղեցիկ յօդուածներովը, որոնք իր նախափորձներուն մէջ իսկ իր տաղանդին շուրջը համբաւ մը հիւսեցին։

Ի հարկէ, իր վաղաժամ մեռած ուսուցչութեան նման արդիւնաւոր ասպարէզի մը տալու կարող չպիտի ըլլար, եւ ոչ ալ գրական կեանքի մը ասպարէզ։ Այդ դժնդակ ասպարէզին երեսէն, հեռացած հիւանդ, 1901ի վերջերը, չկրնալով տանիլ անհոգ հիւանդութեան, իր հոգին կ'աւանդէր Իզմիրի մէջ։

Իր մահուանէն շինուքը, որ երբեմն երբեմն կ'արծարծուէր լրագրութեան մէջ, միանգամ ընդ միշտ ի գլուխ կ'ելլէ այսօր, շնորհիւ Իզմիրի գրագէտ Առաջնորդին՝ Դուրեան Սրբազանին։ Անշուշտ իր Առաջնորդութեան շրջանին ամէնէն յիշատակելի գործերէն մէկը պիտի ըլլայ, նուիրուած գրագէտի մը յիշատակին, որ միանգամայն Ն. Սրբազանութեան ալ աշակերտաց եղած է։

Երանի թէ Դուրեան Սրբազանի այս գործը ուղղակի նպաստ մը ըլլար գրագէտ հայուհիներուն, վաղամեռիկ գրագէտին երկերը եւս լոյս աշխարհ տալու։

Ա. ՏԷՐ-ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԸ Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ

Գաղափար մը կազմելու համար թէ նոր գաղթողներու թիւը որքան մեծ է, կը բաւէ օրն մէկը այցելել Իսթ-Րիվըրի ելլելայ թաղերը, Բանըլ Սթրիթ կոչուած, քաղաքին ասորաշ։ Պէտք է հոն երթալ՝ տղոց դպրոցէն արձակուելէն յետոյ, երբ անոնք փողոցին մէջ կը խաղան։ Այդ միջոցին, մարդ գրեթէ չի կրնար յառաջանալ, նոյն իսկ հետեւակ գացող մը, այնքան հոծ է բազմութիւնը։ Ոստիկանական վարչութիւնը ջանաց ամէն միջոցներով առաջքը առնել այդ բանին։ Հիմա, նոր կամուրջի մը շինութեամբ, կը փորձէ գնալակներ մէկ կողմէ դիւրել բազմութեան մէկ մասը, այսինքն Բրուքլին։

Իսթ-Րիվըրի վրայ նետուած առաջին կամուրջն է Բրուքլինի Պրիճ, յետոյ, 1903 դեկտեմբերին՝ Ուիլիեմսպըրկ Պրիճի բացումը կատարուեցաւ։ Բայց հակառակ այդ երկու կամուրջներու մեծութեան, անցորդներուն թիւը հետզհետէ շատցած եւ բնակչութեան խնդիրը ըլլալով, հարկ դատուեցաւ երրորդ կամուրջ մըն ալ շինել, փոխադրելու համար անպատեհութիւնները դարմանելու նպատակաւ։ Գաղափար մը տալու համար թէ Նիւ-Եորքի թաղականութիւնը որքան կարեւորութիւն կ'ընծայէ այդ խնդրին, կը բաւէ ըսել թէ այդ նոր կամուրջը պիտի ունենայ սառը մեթր լայնքով ճամբայ մը՝ կառքերու երթեւեկին համար. նաեւ երկու մեծ մայթեր՝ հետեւակներու եւ ուրիշ ճամբայ՝ երկաթուղիներու եւայլն երթեւեկութեան յատկացուած։ Կամուրջը 20 միլիոն տոլարի, այսինքն 100 միլիոն ֆրանքի ծախքով պիտի շինուի։ Այս հսկայ կամուրջը կը կառուցուի գլխաւորաբար այն պատճառաւ որ բազմաձայն պէտք մըն է անիկա, օգնելու դարմանելու համար այն թաղերը, որոնք չափազանց խճողուած են։ Կարելի է իրաւ ըլլալ այդ վիճակին, փողոցը կատարեալ պալատ մը յետոյ։ Այնքան հոծ բազմութեան մեծ մասը կը բաղկանայ Իտալացիներէ եւ Հրեաներէ։ 1904ին կատարուած հրէական գաղթումը յայտնի է։ Ռուսիայէն, այդ թուականին, գաղթած էր 77,544 հոգի, Աւստրիա-Հունգարիայէն՝ 20,211. ասոնց վրայ աւելցուցէք Ծայրագոյն Արեւելքէն ու Գերմանիայէն գաղթողները, որով կ'ունենանք հարիւր հազարէ աւելի գաղթականներ։ Մեծ մասը կ'ուզեն իրենց քով ու զաւակներուն հետ, Մ. Նահանգաց մէջ հաստատուելու համար, հպատակութիւնն փոխելով։ Հակառակ հրէական բարեգործական ընկերութեանց ընծայած մեծ օգնութեան, հրեայ գաղթականներ շատեր խեղճ վիճակի մէջ ցամաք կ'ելլեն. ոչ միայն անոնց անհրաժեշտ պէտքերը հոգալու է, այլ եւ գործ գտնել հարկ է։ Ներկայ գաղթականներուն մեծ մասը դերձակագործ, կօշկակար, գործարաններու մէջ աշխատող, պաշտօնեայ են մեծ մասամբ, որոնք ընդհանրապէս քաղաքներու մէջ կը բնակին։ Վերջին տարիները՝ Մ. Նահանգաց զանազան կողմերը գաղթող Հրեաները սա համեմատութիւնը ունին ընդհանուր հաւաքին մէջ. Մերիլէնտ՝ հարիւրին 27, Նիւ-Եորք 23. Ճէրզի՝ 23, Քոնէքթիքըթ՝ 19, Թէքսըս՝ 15, Վերմոնթ, 12, երկու Քարոլինի Նահանգները՝ 11 եւ 9. յետոյ այդ համեմատութիւնը 7, 6, 5, 4, 3ի կ'իջնայ շատ մը Նահանգներու մէջ, թէ՛ Ատլանտեանի ծովեզերքը եւ թէ հարաւակողմի կէտերը։ Շատ քիչերը դէպի արեւմտեան կողմ կ'երթան։ Ուրիշ գաղթում մը, ճափոնականը, թէեւ հիմա անոնք, թերեւս ազգային պատճառներ Մ. Նահանգաց հիմնականին վրայ ազդած են ... արժանի։

Գաղթումի նկատմամբ հրատարակուած պաշտօնական տարեկան տեղեկագիրները 1893էն հրատարակուած են. այդ թուականին՝ գաղթողներուն թիւն էր 1380. 1901ին բարձրացաւ 5269ի, 1902ին՝ 14 հազար 270ի, իսկ 1903ին՝ 19,227ի, որ 1904ին իջաւ 14,264ի։ Այս միջոցին էր որ սկսաւ ռուսաճափոնական պատերազմը։ Գաղթողներուն մէկ մասը Հավայի կղզին կ'երթայ, բայց մեծ մասը կը տարածուի Քալիֆորնիա, Իտահօ, Օրէկոն, Ուաշինկթըն։ Վերջին վեց տարիներուն մէջ՝ Ճափոնները հարիւրին 21 հոգի գաղթած են, համեմատութեամբ միւս գաղթողներուն, Իտահօ՝ 5, Օրէկօն՝ 29 եւ Ուաշինկթըն՝ 45. ծովային յարաբերութիւնները ա՛լ աւելի շատցուցած են այդ համեմատութիւնը։ Ի՞նչ պիտի ըլլայ հետեւանքը ճափոնական այդ գաղթումին։ Ջինացիներու յարաճուն հոսանքը Մ. Նահանգաց մէջ մասնաւոր օրէնքներով արգիլուած է վերջերս. նոյնը պիտի չըլլայ Ճափոններուն համար, որոնց ազգային ազդեցութիւնը մեծապէս աւելցած է Ծայրագոյն Արեւելքի պատերազմի շնորհիւ ի վեր։ Հետեւաբար չի յաւակնուիր որ Ճափոն ձայն չհանէ, երբ միջոցներ ձեռք առնուին Մ. Նահանգները հաստատուող իր ազգակիցներուն դէմ։ Թերեւս հեռաւոր ըլլայ այդ թուականը, բայց հիմակուընէ կը ներկայանայ այդ հարցը։

(Մնացեալը յաջորդով)

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԹՐՈՆԻԿԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Արեւելքի 5931 թիւին մէջ յօդուած մը կարդացինք «Ամասիոյ Թեմական դպրոցը» խորագրով։ Գ. Յօդուածագիրը անվերապահ ճշմարտութեամբ մը պիտի խոստովանի անշուշտ թէ երբ Կեդրոնական Ժողովի որոշման համաձայն, Սըվազի Առաջն. Փոխանորդ Տ. Սահակ վրդ. Օտապաշեան Ամասիա ժամանեց, եկեղեցական եւ դպրոցական խնդիրները այնպիսի բարդ եւ կնճռոտ հանգամանք մը ունէին, որ անոնց այսքան սուղ ժամանակի մը մէջ լուծումը Տ. Սահակ վրդ.ի անհատ ճիգերուն կը կարօտէր միայն։ Տ. Սահակ վրդ. վայրկեան մը իսկ չկորսնցնելով, ամէնէն առաջ, ինչպէս որ պէտք էր, կրթական յարկերու վրայ սեւեռեց իր նայուածքը, որ ընկած էր դպրոցի մը յառաջդիմութիւնը ապահովող ուսուցչական մարմինի անձեռնհասութեամբը, անձնական եւ ասոնցին գծած հոյլերուն ներմամբը։

Գ. Յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ, Տ. Սահակ վրդ., հակառակ Քաղաքական Ժողովի որոշման, Ն. Երկաթեանը պաշտօնին վրայ։ Այո՛, Տ. Սահակ վրդ. անկողմնակալ ոգւով առաջնորդուած, խնդիրը քննելով, Ստեփանոսը էֆ. Երկաթեանը վերահաստատեց իր պաշտօնին վրայ, որովհետեւ Քաղաքական Ժողովի պահանջածներուն պատճառաբանութիւնները այնքան զօրաւոր փաստեր չէին, որով հրաժարեցնէր ուսուցիչ մը, համար պայմանագրուած տարւոյ մը, այնպէս ժամանակ մը մնալու, որ երկու ամիս միայն էր ամավերջի քննութեանց։

Իսկ ուսուցչաց ամսաթոշակներուն նկատմամբ՝ տրամադրուած գաղափարը թէ Տ. Սահակ վրդ. զինքնել կը փափաքէր երկրորդ ամսական եւ յետոյ ուսուցիչներու խնդրանքին վրայ միայն կը հաճէր 15 օրական զեղչելով գոհանալ, թիւրիմացութիւն մըն է հարկաւ, զոր կը սրբէ յօդուածագիրը, անոնց թափանցած ըլլալու առեր խնդրին։ Որ ուսուցիչ պիտի չխոստովանի եւ իր շնորհակալութիւնները պիտի չյայտնէ Տ. Սահակ վրդ.ի այն անխոնջ ջանքերուն, որոնց շնորհիւ կարող եղաւ գանձել իր յետամնաց ամսաթոշակները։ Այսօր պաշտօնական ամէն մարմին կը խոստովանի թէ ամավերջի քննութիւնները երբ կատարուեցան, ամէն ուսուցիչ 4, 5, 6 ամսական պահանջք ունէր, մինչ իր բոլոր դիմումներուն «դրամ չկայ»ի միանշանակ յանկերգը կը կրկնուէր, յուսահատ եւ անել կացութեան մը մէջ թողլով ուսուցչական մարմինը, Տ. Սահակ վրդ.ն էր որ 50 ոսկիի անմիջական փոխառութիւն մը ընելով գոհացուց անոնց պէտքերը եւ փակեց ամէն անոնց հոյլերը, որոնք պաշտօն մը պիտի չունենային յառաջիկայ տարւոյն մէջ։

Այս ամէնը ակնյայտնի ճշմարտութիւններ ըլլալով, եւլն յերիւրանքներ հիւսելը աւելի բան չէ, եթէ ոչ վշտացնել պարտաճանաչ հովիւին սիրտը։ Թէպէտեւ չենք յուսար որ Տ. Սահակ վարդապետ դոյզն վիրաւորանք մը զգայ այն քանի մը տողերէն։ Աւելորդ կը համարիմ, հերքելու համար, մի առ մի մէջ բերել յօդուածագրին թիւր գաղափարները։ Բայց Տ. Սահակ վրդ.ի եւ ժողովրդեան իրարու հանդէպ ունեցած յարգանքին ապացոյցը չէ՞ միթէ երբ հազիւ հազ Ամասիոյ թեմական գործերուն կնճռոտ հանգոյցը լուծած, առանց պզտիկ հանգիստ մը, կը փութայ Մարզուան, քանիցս եղած թշնամական հրաւէրներուն վրայ, եկեղեցական եւ դպրոցական գործերու նոյնչափ բարդ խնդիրները կարգադրելու համար։ Արդարեւ Տ. Սահակ վրդ.ի քանի մը ամսուան մէջ ցուցուցած ջանքերը, դպրոցներու կարգադրումը, ժողովներու վերակազմութիւնը, ոչ մէկ կերպով ժողովուրդը կրնայ ուրանալ։ Մանաւանդ իր պարզ եւ բարոյալից քարոզները, որոնց մէջ կը ցոլանայ իր մաքուր հոգին։ Մաքի ժողովուրդին ամէն խաւերուն մէջ, իրեն հանդէպ տրամադրուած պատկառանքը արդէն ամէնէն ցայտուն ապացոյցը չէ՞ այն համակրանքին, զոր կը տածէ ժողովուրդը իր մասին։ Իսկ փոխադարձ սիրոյ աւելի ուղղակի փաստ մը կարելի է գտնել. Տ. Սահակ վրդ., որ շաբաթ մը առաջ Եւդոկիա կը գտնուէր, պզտիկ հանգիստ մը առնելու եւ կազդուրուելու համար, հազիւ շաբաթ մը անցուցած, վերադարձաւ Մարզուան, ուր դպրոցական մէկ քանի խնդիրներ կարգադրելէ յետոյ, յուլիս 30ին Ամասիա մեկնեցաւ, դպրոցական եւ եկեղեցական գործերու անմիջական կարգադրութեանը համար։

Մ. ԲԷՇԻՃԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հաշտութեան բանակցութիւնները։—Կարծիքներու անհամաձայնութիւնը։—Բանակցութեանց բնոյթը։

Այն պահուն իսկ երբ այս տողերը կը գրենք, Փորթսմութի մէջ բանակցութիւնները վերջացած չեն։ Իրաւ է որ դեռ կը յայտարարուի թէ ռուսական եւ ճափոնական պատուիրակները անհաշտելի կը մնան՝ Ռուսիոյ կողմէ մերժուած պայմաններուն համար, բայց ամէն յոյս կորսուած չէ, քանի որ բանակցութիւնները կը շարունակուին եւ վերջնական խօսքերը արտասանուած չեն։ Պատուիրակները քննեցին այն խնդիրները որոնց մասին անմիջական համաձայնութիւն մը կարելի էր. միւսներն ալ ձեռք առնուեցան, բայց համաձայնութիւն կարելի չըլլալով, երկու կողմէն իւրաքանչիւրը գրաւոր հաղորդեց իր կարծիքը։ Այդ պարագան ալ լաւ նշան մըն է։ Ռուսիա ու Ճափոն եթէ հաստատապէս որոշած ըլլային ո եւ է զիջում չընել գաղափարներու այդ կարգին մէջ, այդ դրուագութիւնը ձեռք պիտի չառնուէր։ Կարծիքներու անհամաձայնութիւնը մեծ խնամով արձանագրուեցաւ, որով յայտնի է թէ Պետերպուրկի եւ Թոքիոյի մէջ կացութիւնը կ'ուսումնասիրուի եւ համաձայնութեան մը հիմքը կը փնտռուի։ Եթէ ուրիշ կերպ ըլլար, գործելու այդ եղանակը նշանակութիւն պիտի չունենար։ Մեր այս կարծիքը կը հաստատէ երէկուընէ ի վեր եկած այն լուրը թէ բանակցութիւնները պիտի ընդհատուին քանի մը օր, որպէս զի պատուիրակները ժամանակ ունենան թղթակցելու Պետերպուրկի եւ Թոքիոյի

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 146

ԺՕՒԼ ՎԷՐՆ

ԴԷՊԻ ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ժամը հինգին, մթութիւնը արդէն իսկ թանձրացած, կասեցուեցաւ արշաւախումբին ընթացքը։ Երկու մղոնի չափ տեղ յառաջացած էին հովտին մէջ, շատ խճողուած եւ նաւակ անանցանելի. բայց իր անհարթութիւնները արդէն կ'ըլլային հաղուելու ուղղակի գծով կարուած ճամբան։

Այն ատեն Ճէսբըր Հապըն հրամայեց կանգ առնել։ Կէս ժամէն, Մարգր եւ Սապին, ձիւնի դանակներով զինուած, տնակ մը փորեցին։ Փոքր արշաւախումբին մարդիկը հոն կծկտեցան, ընթրեցին, եւ յոգնած ըլլալնուն, դիւրաւ անմիջապէս քունի տարուեցան։

Յաջորդ օրը, ամէն ոք ոտքի վրայ էր ժամը ութէն սկսեալ։ Խումբը վերստին ձեռք կ'առնէր հովտին ճամբան՝ մէկ մղոնի չափ տեղ յառաջանալով, հասկնալու համար թէ ծովու առանձնակոյտը ամբողջ հովտին տարածութեան վրայ կը գտնուէ՞ր։ Արեգակին շրջանը նայելով, իր ուղղութիւնը, դէպ ի հիւսիսային-արեւելք հակելէ յետոյ, հարաւ-արեւելեան կողմէն արձակուիլ կը թուէր։

Ժամ տասնըմէկին, ճանապարհորդ Հապըն եւ իր ընկերները ծովու առանձնակոյտերու հանդիպեցան։ Այսպէս, չէր կարելի տարակուսիլ. անոնք գոյութիւն ունէին։ Սառնադաշտին արեւելեան մասը արեւմտեանին պէս միեւնոյն երեւոյթը ունէր։ Սառերու նոյն խառնափնթորութիւնը եւ նոյն ցցուածքները գոյութիւն ունէին։ Սառէ լեռները կը տարածուէին աչքէն անդին չափ, քանի մը հարթ մասերով անջատուած, բայց անձեւ եւ բազմաթիւ ճեղքուածքներով կտրտուած, որոնց եզերքները արդէն իսկ քայքայուելու վրայ էին։ Միեւնոյն մենութիւնը եւ լռութիւնը կը տիրէր հոն։ Ոչ մէկ անասուն, ոչ մէկ թռչուն։

Տիկին Բոլինա Պէրնէթ, սառի մը գագաթը ելած, ժամու մը չափ դիտեց այդ բեւեռային դաշտանկարը, այնքան տխրաբեր ինքնին։ Ակամայ կը խորհէր այն մեկնումին վրայ, որ հինգ ամիս առաջ փորձուած էր։ Մտքին առջեւ կը բերէր գործակալութեան ամբողջ պաշտօնէութիւնը, աղջամուղջին ու սառուցեալ մենութեանց մէջ կորսուած արգահատելի արշաւախումբը, որ կը ջանար ամերիկեան ցամաքը հասնիլ այնքան խոչընդոտներու եւ վտանգներու մէջէն։

Հապըն մօտեցաւ իր երազանքներէն սթափեցնելու տիկին Բոլինա Պէրնէթը։

—Տիկին, քանի մը ժամէ ի վեր հեռացած ենք ամրոցէն։ Հիմա գիտենք թէ ծովու առանձնակոյտը ո՛րքան թանձրութիւն ունի. եւ քանի որ խոստացանք մեր բարեկամներուն չերկարել մեր բացակայութիւնը, կարծեմ թէ ժամանակ է վերադառնալու։

Տիկին Բոլինա Պէրնէթ իրաւունք տուաւ տեղակալին։ Հետազօտութեան նպատակը իրագործուած էր։ Ծովու առանձնակոյտերը մեծ հաստութիւն մը ունէին. անտարակոյս շուտով պիտի հալէին, ճամբայ տալու համար Մաք Նորթի շինած նաւուն, սառերու քայքայումէն յետոյ։ Ուստի հարկ էր դառնալ, որովհետեւ օդը կրնար փոխուիլ։ Ձիւնի մրրիկներ կրնային անանցանելի դարձնել հովտին ճամբան։

Ճաշեցին ու նորէն ճամբայ ինկան կէսօրէն յետոյ։ Ժամը հինգին, ամէն օրուան պէս, սառէ հիւղակ մը պատրաստեցին եւ հոն անցուցին գիշերը՝ առանց ո եւ է միջադէպի։ Յաջորդ օրը, մայիս 9, տեղակալ Հապըն մեկնումին նշանը տուաւ ժամը հինգին։

Օդը գեղեցիկ էր։ Տաքցած արեգակը արդէն իսկ կը տիրապետէր ծովու առանձնակոյտերուն վրայ եւ քանի մը ճառագայթներ կ'արձակէր հովտին մէջ։ Ճէսբըր Հապըն եւ իր ընկերները կանուխ թողած էին հովտին, քանի որ դէպի արեւմուտք կ'ուղղուէին, բայց իրենց աչքերը կը շլանային սառերուն վրայ ցոլացած ճառագայթներէն, որոնք երբեմն կը խաղային։

Տիկին Բոլինա Պէրնէթ եւ Քալումա քիչ մը առաջէն կը քալէին, խօսակցելով, դիտելով եւ հետեւելով Սապինի եւ Մարգրի բացած հետքերուն։ Կը յուսային կէսօրին հասնիլ ծովու առանձնակոյտերը, եւ մէկ երկու ժամէն կտրել երեք մղոնի ճամբան, որով կը բաժնուէր Վիքթորիա կղզին։ Այսպէս, հետազօտողները ամրոց պիտի դառնային արեգական մայրամուտէն առաջ։ Քանի մը ժամ պիտի յապաղէին, սակայն Ֆոր-Հօփի բնակիչները մտահոգութիւն չպիտի զգային այդ պատճառաւ։

Կը յուսային առանց ո եւ է միջադէպի վերադառնալ, թէեւ մարդկային նախատեսութիւնը չէր կրնար կանխատեսել ճամբու պատահարները։

Ժամը տասնին առաջ, Մարգր եւ Սապին, որոնք առաջէն կ'ընթանային, մէկէն ի մէկ կանգ առին։ Վիճաբանելու երեւոյթ ունէին։ Տեղակալը, տիկին Բոլինա Պէրնէթ եւ մանկամարդ Եսքիմոսուհին անոնց միացած ըլլալով, տեսան որ Սապին, ձեռքը բռնած կողմնացոյց մը, իր ընկերոջը ցոյց կուտար. այս վերջինն ալ աչքերով դիտելով կողմնացոյցը մը կը դիտէր։

—Աւասիկ, արտառոց բան մը, գոչեց Սապին, խօսքը ուղղելով Ճէսբըր Հապընի։ Տեղակալ, կրնա՞ք ինծի ըսել թէ մեր կղզին ո՛ր կողմ հաստատուած է, ծովու առանձնակոյտերու դիրքին հետ բաղդատմամբ։

—Արեւմտեան կողմը, պատասխանեց Ճէսբըր Հապըն, բաւական զարմացած այդ հարցումին վրայ։ Մարգր, դուք լաւ գիտէք այդ բանը։

—Լաւ գիտե՛մ մի, ըսաւ Մարգր գլուխը ցնցելով։ Եթէ արեւմտեան կողմը կը գտնուի, ուրեմն սխալ ճամբու կը հետեւինք եւ կղզիէն կը հեռանանք։

—Ի՞նչ, կը հեռանա՞նք մի, ըսաւ տեղակալը, որսորդին հաստատական չեշտին վրայ ապշելով։

—Անտարակոյս տեղակալ, պատասխանեց Մարգր։ Կողմնացոյցը նայեցէք։ Եւ մարդ չըլլամ, եթէ դէպի արեւելք կ'ուղղուինք, փոխանակ արեւմուտքի։

—Կարելի բան չէ, ըսաւ տիկին Բոլինա Պէրնէթ։

—Նայեցէք տիկին, յարեց Մարգր։

Արդարեւ կողմնացոյցը հիւսիսը կը ցուցնէր՝ ենթադրուածին բոլորովին հակառակ ուղղութեամբ։ Ճէսբըր Հապըն խորհեցաւ եւ չպատասխանեց։

—Սխալած ըլլալու ենք այս առտու հիւղակէն ճամբայ ելած ատեններս, ըսաւ Սապին։ Ձախակողմեան ճամբան բռնած ենք փոխանակ աջակողմին։

—Ո՛չ, կարելի բան չէ, գոչեց տիկին Բոլինա Պէրնէթ, սխալած չենք։

—Բայց... ըսաւ Մարգր։

(Շարունակելի)

հետ։ Այդ պարագան կը համարէ թէ վերջին խօսքը ըսուած չէ եւ թէ [illegible]

(Էնս. Պելժ)

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Խզում.—Ժ.Բ. յօդուածին ընդունելը.—Տեսակցութիւն մը Գ. Վիթէի հետ.—Տէրութեանց բարեկամական աջակցութիւնը.—Յոյսի նշոյլ մը։

Բարիզ, 20 օգոստոս.— [illegible]

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Տպաւորութիւնը Բեդերսպուրկի մէջ.—Մամուլը.—Հաշտութեան բանակցութիւնները։

Բարիզ 20 օգոստոս.—Բըթի Ժուռնալ [illegible]

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

Թունկուզներ.—Վլատիվոսթոք.—Ամրութիւններ.—Զինուորական գործողութիւններ.—Անձրեւներ։

Բեդերսպուրկ 20 օգոստոս.— [illegible]

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 օգոստոս.— Գ. Վիթէ կը շարունակէ յուսահատ կարծիքներ յայտնել։ Կը կրկնէ թէ Ռուսիա կարելի եղած զիջողութիւնները ըրած է եւ աւելին պիտի չկրնայ ընել։

[illegible]

ԲԱՐԻԶ.— [illegible]

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Երկաթուղիի արկածներու վիճակագրութիւն մը Մ. Նահանգաց մէջ.—Արկածներուն պատճառը.—Բանախօսի մը առաջարկը։

Վերջերս Նիւ-Եորքի մէջ հրատարակուած [illegible] վիճակագրութիւն մը, որ 1904 տարուան ընթացքին Մ. Նահանգաց մէջ պատահած երկաթուղիի արկածներուն վրայ կը դառնայ։ [illegible]

ՌՈՉԻԼՏ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

Նախակազմ ընկերութիւն.—Պայմանագիրը.—Դրամագլուխը ու ընկերակիցները։

[illegible]

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երկու [illegible].—Նիւ-Եորք քաղաքի բնակչութիւնը.—Ամուսնական սովորութիւն մը։

[illegible] 1900 էն ի վեր երեք միլիոնի հասած է։ 1904 ին 317,870 էր [illegible] 1905 ին [illegible]

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— [illegible]

[illegible] 9,437 [illegible] 1,291 [illegible] 1,748 [illegible] 5,750 [illegible] 2,367 [illegible] 3,444 [illegible] ծանուցմունք։ Դոկտոր Պ. Սիմիչ, մայօր, Բ. Դրան պիտի ներկայացնէ երկու պաշտօնեաները՝ Պ. Պ. Սավոքովիչ եւ Տաւջան Սաւիմովիչ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայն, որուն Կ. Պոլիս վերադարձն ըլլալը ծանուցուեցաւ, երէկ առաւօտ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի այցելութիւնը փոխադարձելով տեսակցութիւն ունեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ գաւառական թերթը կ'ըսէ թէ հեծելազօրքերու 25-րդ թնդանօթաձիգ գունդը որ կ'այ. Իրատէի մը համաձայն Սէյմէն պիտի ղրկուի, Էրզրում ժամաներ եւ քաղաքին դրան առջեւ ընդունուեր է զինուորներու եւ նուագածուներու խումբի մը կողմէ։ Կուսակալ Նազըմ փաշա, Է. ու Ը. զօրաբաժիններու հրամանատարները, ամբողջ պաշտօնէութիւնը եւ ժողովուրդը նոյն տեղէն դիմաւորեր են։ Հեծելագունդը թմբուկով զօրանոցին հրապարակը առաջնորդուելով, հոն հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ կատարուեր են Վեհ. Սուլթանին համար. յետոյ նոյն հեծելագունդին սպաները եւ զինուորները զօրանոց առաջնորդուեր են։

ԱՏԱՆԱՅԻ գաւառական թերթը կ'ըսէ թէ Համիտիէ հեծելազօրքերու 40-րդ թնդանօթաձիգ գունդը որ Սէյմէն երթալու համար Սըվազէն Համրայ եկած էր, Ատանա ժամանելով, զինուորներու եւ նուագածուներու խումբի մը կողմէ ընդունուեր է. նաեւ քաղաքը մտնելուն ալ կուսակալ Գոհրի փաշայի եւ պաշտօնատարներու կողմէ ընդունուեր է։ Դիւանը կուսակալը ճաշ մը տուեր է հեծելագունդին սպաներուն ի պատիւ. Հացկերոյթին ատեն նուագածուները Համիտիէ քայլերգը նուագեր եւ բոլոր ներկաները բարեմաղթութիւններ ըրեր են Վեհ. Սուլթանին համար։

—Այդ հեծելագունդը վերջերս Իսքենտէրուն ժամանելով, շոգենաւ փոխադրուեր է։

ԹՈՒԶԻ ԲԵՐՔԸ.— Այտընի նահանգին այս տարուան թուզի բերքը հարիւր հազար բեռ կ'ենթադրուի։

ՍԻՐԹԻՃԻՒ կայարանին մէջ կառուցուած հեռագրական եւ թղթատարական շէնքին բացումը պիտի կատարուի Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին օրը։

ՏԱՍԱՆՈՐԴԻ տուրքերը նոր դրութեան մը համաձայն գանձուելուն վերաբերեալ ծրագիրը ելեւմտական բարձրագոյն յանձնաժողովին կողմէ քննուելով, որոշուեցաւ որ յառաջիկայ տարիէն սկսեալ Անատոլուի նահանգներուն մէջ ալ գործադրուի։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ կուսակալ Ֆերիտ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա որ քննական պաշտօնի համար Պերաթէ գացած էր, Սկիւպ վերադարձեր է։

ՆԵՐՔԻՆ Նախարարութեան մէջ թղթատարական եւ հեռագրական տեսուչ Աթօ պէյ որ Հալէպ կը գտնուի, ի հարկին պիտի քննէ նաեւ Հալէպի եւ շրջականներուն թղթատարական եւ հեռագրական գործառնութիւնները։

ԽՏԻՎԻԷ Ընկերութիւնը որոշեր է տասնըվեց հազար ոսկիի գնել Հելլենական Տէօթէլի Նաւային Ընկերութեան Վասիլիոս Նորկիոս շոգենաւը։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Օգոստոս 8ին Բասրայի մէջ ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեր է. նախընթաց օրն ալ Աղեքսանդրիոյ մէջ մէկ դէպք։

ԲԵՐԱՅԻ հեռագրատան հաղորդագրութեանց պաշտօնեաներէն Րէֆիք Սէլամի, Ջէլալեան եւ Աւետիսեան էֆ.ները Բէօյուքտէրէի ընդհանուր հեռագրատան ընկերութեան մէջ պաշտօնի կոչուած ըլլալով, անոնց յաջորդած են Իզմիրի պաշտօնեաներէն Գէորգ էֆ., Սուլթանի նախարարութեան պաշտօնեայ Սարգ էֆ. եւ Մեջիտ նախարար պաշտօնեայ Սալիհ էֆ.։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ կոմսութեան գլխէն ծովակալական պաշտօնեայ Ճէմալ էֆ. կառավարութեան չհաճոյանալուն համար, պաշտօնանկ եղաւ եւ անոր յաջորդեց Ղալաթիոյ թղթատարական պաշտօնեաներէն Անթիսան էֆ. Պօղոսեան։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը որոշեց Արքեպիսկոպոսի կազմերու նախատեսութիւն վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատախազը՝ դատաստանի ենթարկել Սալոնիկի նախնական դատարանին պաշտօնական ճիւղին անդամներէն Տէմիթրի Նամիքօ եւ Տիմիթրիոս Բողոսեան էֆ.ները՝ զեղծում գործած ըլլալնուն համար։

ԱՏԱԼԻՈՅ մէջ հունձքերուն արդիւնքը գոհացուցիչ է։

ԻՐԵՆՔԷՕՅԻ մօտ շինուող նաւամատոյցի մը շինութեան ուղղութ գործաւոր մը, տախտակէն իյնալով, ծովը մազ ... լողալու համար, ամբողջ հանդերձանքը բերնանելով սկսաւ դէպ ի կղզիները երթալ։ Կ. Պոլսոյ ակնարկէան հիւպատոսարանին նաւերէն քարոզակայ Պ. Զանլու Թիւքէր իր մակոյկովը անոր հասնելով, խեղճին պարտիզպանին հետ մակոյկ մը նստաւ եւ գործաւորին հասնելէն հանեցին ցամաք։

ՊՈԼՍՈՅ Սուլթան Ահմէտի կողմը, Աք Պըյըք Թաղը, երէկ ժամ 6ին, հրդեհ ծագեցաւ պետական Խարհուրդին անդամ Էսատ պէյի բնակած տանէն, սակայն շուտով կարելի եղաւ մարել։

ՎԵՐԻՆ ՎՈՍՓՈՐԻ մէջ երկու յոյն ձկնորսներ Եէնիմահալլէէն մակոյկով Ֆեներ երթալու պահուն, հովէն առաջնորդուելով մակոյկը շրջեցաւ եւ երկուքն ալ ծովը ինկան, բայց ազատուեցան։

ՄՈՄԽԱՆԷԻ բաղնիքը երէկ մառանով մը շինեցաւ, առկային մատենադիրն՝ Շիւքրի ազատուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մէջ, Ալիի գինետան, Մուստաֆա անուն մարդ մը Իսկէնտէր անուն համբալին մէկ ուրիշ անձի պաշտպանութեան համար սպառնալով ծեծեր է, դանակով մըն ալ Իսկէնտէրի ձախ կողը ծանրապէս վիրաւորեր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովին երէկուան նիստին մէջ՝ Ս. Պատրիարքը ներկայացուց Ժողովին հաղորդելով Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետին ուղղած այն հեռագիրը՝ որ կը ծանուցանէր թէ Ռուսիոյ Վեհ. Ցարին մէկ Ուկազովը՝ Հայ Եկեղեցւոյ վերադարձուած են Հայ Եկեղեցւոյ եւ վարժարանաց վերաբերեալ կալուածները ու վարժարանաց բացումը արտօնուեր է։ Ժողովը ուրախութեամբ լսեց այս լուրը, եւ որոշեց Ս. Հայրապետին գիր մը ուղղելով իր խորին շնորհակալութիւնը եւ գոհունակութիւնը յայտնել այս բարիքին համար։

Ցետոյ, Ժողովը պահ մը համագումար նիստ կազմեց Տնտեսական Խորհուրդին հետ, որուն ներկայ էին ատենապետ Գէորգ էֆ. Ասլանեան եւ անդամներէն Բիւզանդեան, Տանձիկեան եւ Տէօքմէճեան էֆ.ները։ Այս գումարման մէջ խորհրդակցութիւններ տեղի ունեցան Կեդր. Սնտուկի վիճակին եւ յառաջիկայ տարւոյ հաշուեցոյցի պատրաստութեան խնդրոյն վրայ եւ զանազան կարծիքներ փոխանակուեցան։

Քաղ. Ժողովը ուշադրութեան առաւ Սկիւտարի եկեղեցեաց եւ վարժարանաց մատակարարութեան խնդրոյն կարգադրութեան համար երեք Թաղ. Խորհուրդներու կողմէ կազմուած յանձնաժողովին տեղեկագիրը, եւ յանձնաժողովին առաջարկած եղանակներուն վրայ ընդունելի գտնելով առաջարկուած կարգադրութիւնը, որոշեց ըստ եղբայրակցութեան տեղեկագրի, երեք եկեղեցիներուն եւ վարժարանաց մատակարարութեան միացումը միակ Թաղ. Խորհուրդի մը յանձնել, համաձայն այն հրահանգին, զոր Ցանձնաժողովը նշանակած էր իր տեղեկագրին մէջ եւ գործադրութիւնը որոշեց, եւ ըստ որում Ցանձնաժողովը տեղեկանալով որ Թաղեցւոց քուէարկութեամբ նոր Թաղ. Խորհուրդի մը ընտրութիւնը ժամանակին կը կատարուի եւ վարժարանաց վերաբացման ժամանակը մօտալուտ է, առաջարկած էր որ գէթ առաջին տարւոյ համար կառավարուի ժամանակաւոր Թաղ. Խորհուրդով մը՝ համակրելի եւ ճանչցուած անձերէ բաղկացեալ, ինչպէս նաեւ Թաղը առանց 5 անձէ, Ժողովը ընդունելի գտաւ այս առաջարկը եւ ժամանակաւոր Թաղ. Խորհրդոյ կազմութեան հոգը յանձնեց Ս. Պատրիարքին։

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ յաջորդական խնդիրներով։

—Էտիրնէի առաջնորդ. տեղապահ Տ. Արսէն քհնյ. Դէքմէճեան՝ որ այսօր Էտիրնէ կը մեկնի, ներկայացաւ երէկուան Քաղ. Ժողովին։

—Ս. Պատրիարքը ընկերակցութեամբ Բարթող էֆ. Թելեանի՝ երէկ Կատըգիւղ գնաց. Ն. Սրբազնութիւնը դասատուներուն այցելեց եւ անոնց տնտեսական վիճակի մասին տեղեկութիւններ առնելով քաղաքական խոսքեր ըրաւ։ Նոյնպէս ուրիշ անձեր ձեռնադրեց, եւ կոր ու ձեւով կը գտնուին։

—Ռուսաստանի եկեղեցապատկան կալուածներու եւ վարժարաններու վերադարձնելուն նպատակաւ, Ս. Կ. Թողիքեան՝ Թէ՛ անձնապէս եւ Թէ Պոլսոյ եպիսկոպոսաց, ներկայացուցած խնդրոյն վրայ նուիրած ջանքերուն համար, շնորհակալութեան եւ շնորհաւորութեան գիր մը ղրկած է նաեւ Տ. Վահրամ Սրբազան Մանկունի, այս առթիւ հաղորդելով 1874 թուականին Գէորգ Կաթողիկոսի որով ղրկուած դպրոցական կանոնները նոյն մասին իր ծանօթութիւնները՝ իբրեւ ժամանակակից, յայտնելով նաեւ թէ այդ առթիւ կատարուած խղճմտանքներէն ետքը կոն կարգադրութիւններ, պաշտօններէն քաշուելով պատրաստ է մնալու, ծառայութիւն մը մատուցանելու համար Ն. Ս. Օծութեան։

—Չէյթունի Կաթող. Փոխանորդ Տ. Ներսէս վրդ. 12 յօդուածներէ բաղկացած հրահանգ մը պատրաստեր է գաւառական համար, ցուցնելով անոնց պարտականութիւնները։ Այդ հրահանգով ի մէջ այլոց խստիւ կը պատուիրուի քահանաներուն՝ առանց քահանայական զգեստի չդառնալ փողոցներուն կամ շուկան։ Մինչեւ այսօր Չէյթունի մէջ ո՛չ փակեղ եւ ոչ ալ վերարկու կը հագնին եղեր, այլ պարզ շալվարով կը պտտին ամեն տեղ։

—Վարչական Ժողովները Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ յառաջիկայ չորեքշաբթի պիտի գումարուի։

—Սամսոնի առաջնորդ Տ. Ցակոբ Ս. չաւ եպիսկ., իր թեմական այցելութիւնէն վերադարձած ըլլալով, ի մօտոյ Այտընի քրիստոնեաները կ'երթայ իր հսկողութիւնը զգալի ընելու համար։

—Ս. Պատրիարքը Նուիրակութեան կարգադրիչներ առած է Նապլ-Բոհրսի եւ Պլօյիւքտէրէի եկեղեցեաց Թաղ. Խորհուրդներուն, որպէսզի որ առաջինը եկեղեցւոյ յարակից պարտէզին քարափին շինութիւնը եւ երկրորդը եկեղեցւոյ սեփական այգւոյ փակուն վերաշինութեան համար բարեկեր Թաղեցիներու նուէրները հաւաքեն։

—Կեսարիոյ Օրթաքէօյի եկեղեցիէն գողութեան առթիւ առժամապէս բանտարկուած Տ. Օհան քահանան անպարտ ճանչցուեր է եւ կը դատապարտուին անոնք։ Այս գողութիւնը որ 1000 ոսկիի կը յանգի, գողցուած նիւթերուն արժէքին գանելով, բանտական զգուշութիւն մը պատրաստուեր է. կառավարութեան քննութիւններէն հաստատուած ըլլալով որ գողութիւնը բանալի առնելով կատարուած է, քանի որ ո եւ է տեղէն նշան չկայ որ յայտնի ըլլայ թէ դուռներն մտած է գողը։ Եկեղեցին երեք բանալի ունի, որոնց երկուքը կը գտնուին երկու քահանաներուն Տ. Դաւիթ եւ Տ. Օհանի քով եւ միւսն ալ եկեղեցին ժամկոչ-լուսարարին քով։ Գիւղացիներուն խօսքին նայելով, Տ. Դաւիթ չէր ուզած իր բանալին տալ ժամարարին որ կը ձգէ եղեր եւ կը պատմէ որ ժամերով բանալին տրուած միայն։ Լուսարարը չէր ուզած ներկայացնել ինքն ալ, չերամ գործով զբաղելու համար։ Գիւղը եկեղեցիին մէջ մարդ չի պտտիր, նոյնիսկ ժամերը քահանան։ Ասկէ առաջ Տ. Դաւիթ եւ լուսարարն ալ բանտարկուած էին, առկայն անոնք ալ բանտէն արձակուած են։

—Պաւրաալի (Պոնթոս) ազգայիններուն համայնքը մը բողոքած են Պատրիարքարան, Էլմալըի Տ. Համազասպ քհնյ.ին դէմ, որ վերջերս այդտեղ պատճառ մը կազմած է հետեւեալ պարագաներուն մէջ։ Էլմալըէն Նահապետ աղա, ամէն մէկ քանի տարի առաջ իր աղջիկը՝ Վարդենին կը նշանէ Պաւրաալիի Ռափայէլ անուն մէկուն հետ։ Վերջերս, հարսնիքին օրը կ'որոշէն եւ աղջկան պարագաները Էլմալըէ կ'երթան, պսակը հոն կատարելու համար։ Պսակին առաջ խոշտանգութիւններ տեղի կ'ունենան ըստ դատական սովորութեան։ Բայց կ'երեւի թէ պսակող քահանան, Տ. Համազասպ, համաձայնած էր աղջկան ծնողաց հետ որոնք հոգ՝ ուղղամտ մէջ՝ հարսնեւոր աղջիկը դաւադրաբար կ'ուզեւ կը նշանեն քահանային աղջկան Ցովհաննէսի հետ։ Տէր Համազասպ իր աղջիկ կը պսակէ այդ տղուն հետ։ Անոր այս խնդիրէն առթիւ է որ Պաւրաալիցիները բողոքած են Տ. Համազասպի դէմ եւ կարգադրութիւն մը խնդրած։ Պատրիարքարանը որոշեց բացատրութիւն պահանջել Պաւրաալիի Թաղ. Խորհուրդէն։

—Նիկոմիդիոյ Պատմական Վերադձինի ատեանը յետ քննութեան անպարտ արձակած է Առաջնորդարանի Սուէփեան էֆ. Սուէփեանը, որ անոր առաջ դատ կը վարուէր հանրութեան մասին առանց գիւղեր մը յանձնուելով նորերն ծախած ըլլալուն համար։ Սուէփեան էֆ. այժմ Առաջնորդարան դարձած է եւ իր առժամեան գործերովը կը զբաղի ըստ առաջնոյն։

—Հայ-Կաթողիկէներու Վարչական Ժողովը երէկ նիստ ըրաւ Պատրիարքարանին մէջ, նախագահութեամբ Կ.-Պատրիարքին։ Ներկայ էին 12 անդամներէն 9 հոգի։ Ժողովը զբաղեցաւ ընթացիկ Պատր. Փոխանորդի ընտրութեան խնդրով, քանի որ Կարապետ Աղայի. Ջէլալեան, որ ժամանակ օգնական կարգուած էր Կ.-Պատրիարքին, հրաժարած էր այդ պաշտօնէն։ Ժողովը որոշեց վերջնական փոխանորդի մը ընտրութեան համար Ազգ. Ընդհ. Ժողովին գումարման հրաւիրագիրները պատրաստել։

* * *

Կ.-Պատրիարքի անձնական քարտուղար կարգուեցաւ Բագրեւ Հայ-Կաթողիկէներու Պատր. Փոխանորդ Հ. Աբէլեան։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Վաղամեռիկ Արամ Պօղոսեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս.— Տիկին Աղաւնի Ց. Դերպկէօզեան 108, Պօղոս էֆ. Ժամկոչեան 50, Արշակ էֆ. Խորէնեան Միհրան էֆ. Ժամկոչեան 47 ու կէս ղրշ.։

—Օր. Ալիմուհանի Սուքիասեան ընդ. Նշանեան էֆ. Պէյազիտեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հինգ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Ց. Ֆինտիքեան էֆ. Ս. Բուլղուրճեան ի Նիւ-Եորք։

(Հոգաբարձութիւն)

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս ԻԷ. տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 6ին (Ն. Տ.)։ Հաստատութեան Տնօրէն վեր. Ի. Ջէյմսը եւ իր Տիկինը արդէն վերադարձած են իրենց երկամեայ բացակայութիւնէն եւ յառաջիկայ տարի ուսուցչական խումբին վրայ կ'աւելնան Բոնատի մէկ նշանաւոր համալսարանէն երկու Ամերիկացի շրջանաւարտներ որոնց մէկը ղիթաւորապէս պիտի ուսուցանէ առեւտրական դասընթացքը։ Այս կերպերնին ընտանեկան խնամք կը վայելեն Տիկին Ջէյմսի ուսուցչութեան, հսկողութեան մասնաւոր բժիշկին հսկողութեան եւ տիկին Ջէյմսի մայրական հոգածութեան տակ։ Գիշերօթիկ աշակերտներուն տարեթոշակն է 16 օսմ. ոսկի, 8 ոսկին սեպտեմբերին սկիզբը եւ մնացած 8 ոսկին յունուարի վերջերը վճարելի։

Վարժարանս յատուկ ուսուցիչ մը ունի գործնական երաժշտութեան համար եւ այս դասին տարեկան մասնաւոր վճարումն է 1 ու կէս ոսկի օսմ.։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մր. Բիթթ, Պոյալ Հաուս, Կ. Պոլիս, կամ Տնօրէնութեան՝ Պարտիզակ։ 4—6

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊՈՐԹՍՄԱՈՒԹ, 23 օգոստոս.—Ռուսները կը հաւատան թէ Պարոն Քոմուրա պիտի ընդունի խաղաղութեան մը առաջարկութիւնը զոր ըրած է Պ. Ռուզվէլթ։

—Մորնինկ Բոսթի թղթակիցը կ'ըսէ որ այդ խաղաղութեան հիմերը հետեւեալներն են.—Ա. Ճափոն ետ պիտի կենայ պահանջէն պատերազմական տուգանքին եւ պիտի բաւականանայ ռուս գերիներու փոխադրութեան եւ պահպանման եւ ռուս վիրաւորներու դարմանման ծախքերը առնելով։ Բ. Ճափոն Ռուսիոյ պիտի վերադարձնէ Սախալինի հիւսիսային կէս մասը եւ հարաւային մասը վար պիտի դնէ, որ իր սեպհականութիւնն էր մինչեւ 1875. անոր համար պայման պիտի դնէ որ հոն գտնուող ռուսական պահեստները չ'ամրացուին։

—Այսօր իմացուեցաւ թէ պաշտօնական գումարումներէն զատ Պ. Վիթէ եւ Պարոն Քոմուրա մասնաւոր տեսակցութիւններ ալ ունեցած են։ Այդ տեսակցութիւններէն մէկուն մէջ Պարոն Քոմուրա Պ. Վիթէի հաղորդեր է Ճափոնի զիջուած պայմանները։

ԲԱՐԻԶ.— Ճափոնները առաջարկեր են միջնորդներուն քանթրել մը հաստատել՝ ռուսական չէզոքական երկաթուղիին վրայ ... համար։

ՊՈՐԹՍՄԱՈՒԹ.— Երէկ առտու Պ. Վիթէի եւ Ռուզվէլթ նախագահին մէջ պատուիրակներ միջեւ խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ։ Ներկայ էր նաեւ Պարոն Ռոզէն։

ԲԱՐԻԶ.—Ռուսիոյ եւ Ճափոնի պատուիրակները որոշած երէկ պիտի գումարուէին Բաղթամաութի մէջ, այսօրուան յետաձգուեցաւ նիստը՝ Պ. Ռուզվէլթի փափաքին համաձայն, վասն զի ամէն ջանք կ'ընէ համաձայնութիւն մը գոյացնելու նպատակով։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բաղթամաութէն կը հեռագրեն թէ Ճափոն զիջողութիւններ պիտի ընէ՝ Սախալինի կղզին մէջ Ռուսիոյ հաւասար զօրութեան ամրութեանց անփոփոխութեան եւ չէզոք ռուսական զօրքերու ամրապնդման իրաւունքը խնդրելու՝ բայց անդրդուելի կը մնայ Սախալինի կղզին Թողելու եւ պատերազմական տուգանքի պահանջմանը համար։

ԲԱՐԻԶ.—Բաղթամաութէն կը հեռագրեն թէ Պ. Ռուզվէլթի կողմէ խնդրուած զիջողութիւններուն համար Ռուսիոյ պատասխանը տակաւին ստացուած չէ. ամէն վայրկեան կը սպասուի. այդ պատասխանը հասնելուն պէս պատուիրակները պիտի գումարուին։

—Ռուս լրագիրներուն թղթակիցները Բաղթամաութէն կը հեռագրեն թէ կը վախնան որ մի՛ գուցէ համաձայնութիւն մը անկարելի ըլլայ։

—Բաղթամաութէն ուղղուած հեռագիր մը նայելով Ճափոնները անդրդուելի են պատերազմական տուգանքի պահանջման մասին։

—Պարոն Քոմուրա հաւանեցաւ իր պաշտօնակիցներուն ներկայացնելու Պ. Ռուզվէլթի առաջարկութիւնները՝ խաղաղութեան մը մասին։

—Պ. Վիթէ ընդարձակ հեռագիր մը ստացաւ Նիքոլա կայսրէն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բաղթամաութէն կը հեռագրեն Ռէօյթէրի.—Ընդհանրութեանց դատողութեան մասին լուրերը յայտնի կ'ընեն այսօր աւելի բերին՝ Ճափոններուն կողմէ եղած զիջողութիւններու զրոյցները՝ հաւանութիւն առաջ բերելու համար։ Կը կարծուի թէ Ճափոնական առաջին պատուիրակ Պարոն Քոմուրա, այսօր, պատուիրակներու գումարման պիտի ներկայացնէ Պ. Ռուզվէլթի առաջարկած լուծումը։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան հեռագիրներուն մէջ։)

ԻՇԼ.—Այսօր Ֆրանց Ժոզէֆ կայսեր նախագահութեամբ խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարը եւ Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ նախարարապետները։ Այդ խորհրդակցութեանց պատճառ եղաւ Հունգարիոյ նախարարական տագնապը եւ առեւտրական դաշնագրի բանակցութեանց համար բանակցութեան առաջ դրուիլը։ Այս վերջին կէտին համար հարկ եղած որոշումները տրուեցան. յետ պարզուելուն որ Հունգարիոյ նախարարական տագնապը չ'պիտի փարատի՝ Հունգարիոյ Սէյմին նստաշրջանը բացուելէ առաջ։ Հունգարիոյ զինուորական խնդրոյն համար ձեռնհաս շրջանակներուն մէջ կարծիքի փոփոխութիւն չէ եղած. նախարարական տագնապը անլուծելի կը մնայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ֆրանսայի նաւային շրջանակներուն մէջ յուզում պատճառած էր այն լուրը թէ Անգլիացիները անգլիական եզերքներուն մօտ ֆրանսական ձկնորսական նաւակներ բռնած են, բայց այդ նաւերը՝ բրիտանական Սիրուս թնդանօթանաւը բռնած էր, Բրիտանական Ֆրանսական հիւպատոսին կողմէ անգլիական իշխանութեանց մօտ եղած դիմումներէն անմիջապէս ետքը։

ԲԵՆՏԵՐՍԱՊՈՒՐԿ.— Պարոնք Շակ, սեպտ. 2ին, Բէնտերսվէի մէջ այցելութիւն պիտի առնէ Ի. ռուս կայսեր։

ՍՈՖԻԱ.— Պուլկարիոյ գաւառական խորհուրդներուն համար կատարուած ընտրութեանց արդիւնքները նպաստաւոր են նախարարութեան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Պամպէյէն կ'աւետուի կը հեռագրեն «Սէնթրըլ Նիւզ» ի.— Աֆղաններ խումբ մը, Հնդկաստանի հիւսիսային սահմանին կողմը, յարձակեցան կառավարութեան մը վրայ. երկու սըփայի իրենց հետ տարին եւ երկուքն ալ վիրաւորեցին։ Կառավարութիւնը կ'ուզէ փոխել։ Անգլիականները կառավարութեան, խուժանը իմանալով, որպէսզի հալածել ու բռնել այդ խումբը։ Նաեւ զինուորական գունդեր ընել Աֆղանիստանի մօտ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 10 Օգոստոս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միաց.	Օ.Ո.	98	37
Ամենէն բարձր գին	»	98	37
Ամենէն վար գին	»	98	20
Ռումէլիի Երկաթուղի զոյգ	ֆր.	130	12
Ամենէն բարձր գին	»	130	37
Ամենէն վար գին	»	129	62
ԲԱՑՈՒՄ 11 Օգոստոս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ֆ.Կ.	98	35
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	130	—
Շիրքէթի Խայրիէ		32	—
Քարասու		119	—
Ռէժի		18	05
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական Պանքա		428	—
Տէրքօս		245	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		7	50
» ժուիսանս		2	62
» պարտաթուղթ		488	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		513	—
Թրանսվալ		79	—
Կրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն Ա		310	75
» » » Բ		269	75
Լավրիոմ		58	—
Անատոլի երկթ. բաժնեթուղթ		16	40
» » պարտաթղթ.		527	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	27
Բարիզ » »	ֆր.	22	93¾
» » » չէք	»	—	—
Պերլին անմասն չէք	մարք	18	67
Վիեննա չէք	ֆիոր.	21	90
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	14
Անգլիական ոսկի	»	109	35
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Ֆրլմից	»	51	10
Մեճիտիէ արծաթ	»	107	37
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Օգոստոս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		90	69
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	90	12
	գոց.	90	25
Օսմանեան Պանքա		13	75
Ռուսական 1888-1889		89	50
Հելլենական 5 %		54	25
» Մոնոպոլ		54	—
Պուլկարական 1892		101	—
Էժիփսիէն Իւնիֆիէ		105	75
Ճափոնական %		88	75
Թրանսվալ		3	06
Չէրթըրտ		1	75
Փոխանակագիր		25	27½
ԲԱՐԻԶ, 23 Օգոստոս			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	70
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. ղր.	91	42
	գոց. »	91	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	594	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	131	75
Օսմ. մաքսատուն	»	477	—
Օսմ. Ռէժի	»	414	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	512	—
Քրէտի Լիոնէ գուրսոնը կա.	»	1127	—
Իտալական Ռանթ	»	105	25
Սպանիական արտաքին	»	91	52
Աւստրիական	»	101	90
Թրանսվալ	»	78	—
Ռուսական 4 % 1901	»	89	10
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	170
Պալիա Քարայտըն	»	702	—
ՎԻԷՆՆԱ, 23 Օգոստոս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	90
Ռումէլի երկաթուղի	»	141	50
Օսմ. Ռէժի	»	380	—
ՊԵՐԼԻՆ, 23 Օգոստոս			
Միացեալ պարտաթուղթ	ֆր.	89	90
Ռումէլի երկաթուղի	»	134	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	340
ՊՐԻՒՔՍԷԼ, 23 Օգոստոս			
Օսմ. միացեալ պարտք		—	—
Ռումէլի երկաթուղի		—	—

ՀԱՑՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Այս վարժարանը, զոր կը վարեն ինը տարիներէ ի վեր բաղկացած Խնամակալութիւն մը, Ե. բերդ եւ Ամերիկայի 11 ուսուցչուհիներէ կազմուած ձեռնհաս ուսուցչական խումբ մը, հիմնական դաստիարակութիւն մը կու տայ բոլոր իրեն դիմող հայ աղջիկներուն։ Կ'ուսուցուին ընդհանուր, բնական, չափական եւ այլ գիտութիւններ։ Մասնաւոր այժմ կը տրուի հայերէն եւ անգլ. լեզուներուն. կ'ուսուցուին նաեւ թուրքերէն եւ ֆրանսերէն լեզուները։ Վարժարանին երկու ընդարձակ եւ օդաւէտ շէնքերը, ինչպէս նաեւ Խնամակալութեան երկու բժիշկ անդամները մեծապէս կ'ապահովեն աշակերտուհիներուն առողջութիւնը։ Անհատական նուագ մը, որուն մէջ մասնագիտը մինչեւ քսան քառորդ կ'երգուի, ճաշարանութիւնը ձեռաց գիւղին եւ հաճելի կ'ընծայէ։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, զոր երկու մասնավճարով պէտք է հատուցանել։ Դասընկեր գալու համար 5 կամ 3 ոսկի կը պահանջուի, դասաւանդութեան թիւին համեմատ։ Երգեհոնի դասի համար 2 ու կէս ոսկի կը պահանջուի։ Վարժարանին ԻԱ. տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 13 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի իրիկուն։ Վարժարանին նոր յայտագիրը ուզողներուն ձրի կը ղրկուի։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթթ, Պոյալ Հաուս, Կ. Պոլիս, կամ գրել Տոքթ. Ս. էֆ. Գավալճեանի, ատենապետ Խնամակալութեան, Ատաբազար։ 11—15

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Օսմ. % Բրիօրիթէ Թէմաքեզ փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1905 օգոստոս 1)14ին ուսապատ թիւ 25 կտրօնին, ինչպէս նաեւ անցեալ յուլիս 1)14ին վիճակահանութեան մէջ ելած արժէթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի օգոստոս 1)14էն սկսեալ, Օսմ. Կայս. Պանքայի կիշէներէն՝ Կ. Պոլիս, Բարիզ եւ Լոնտոն։ 7—13

ՌՕՊԵՐԴ ԳՈԼԷՃ

Վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 1]13ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բարձրացած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանին մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն եւ խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր եւ ընդարձակ մասնաւոր շէնք մը կառուցուած է նորոգուելու, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ Երկու տարիէ ի վեր բացուած է նաեւ փոքր տղոց յատուկ նոր շէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ տասը տարեկան աշակերտներ։ 7—24

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Լ. ԹԷՐԶԵԱՆ

Բերլինի բժշկական վարժարանէն վկայեալ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ, նախկին պետ Բերլինի բժշկական վարժարանին ֆլինիքին՝ պատիւ ունի ծանուցանելու իր յաճախորդներուն թէ հաստատուած է Բերա, Մեծ-Փողոց, Գարլըման վաճառատան վերի յարկը, թիւ 9, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 9էն մինչեւ 6 կէսօրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն։ 37—50

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 30 մայիս 1905

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. ոսկի		ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժնից չգանձուած	5,500,000	—	Դրամագլուխ	11,000,000	—
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	3,146,476	19	Պանքատոմս ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս եւ ի մասնաճիւղս	1,314,442	—
Պետական արժէթուղթք	1,914,884	02	Վճարելի փոխանակագիրք	3,122,478	53
Զանազան արժէթուղթք	3,039,265	06	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պահանջողք	1,342,731	96
Գանձելի փոխանակագիրք	2,167,670	43	Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	8,988,412	72
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Գանձուն — պարտականք	2,400,352	72	Վճարելի շահաբաժինք	4,262	64
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	2,690,530	63	Կանոնական պահեստ	888,475	83
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց եւ վաճառաց	5,211,851	36	Զանազանք	854,476	29
Անշարժ եւ շարժուն գոյք	296,376	68			
Զանազանք	147,872	88			
Օ. Ո.	26,515,279	97	Օ. Ո.	26,515,279	97

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տոմարաց

Տնօրէն
Վ. Ս. ՄԱԼԹԱՍ

Ընդհ. Տնօրէնի օգնական
Ա. ՆԻԱՍ

ՇԱՄՊԱՆԵԻ ԳԻՆԻ

ՊՈՒՇԷ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.
ՀԱՅԹԱՅԹԻԶ
Իտալիոյ, Սպանիոյ եւ Բորթուկալի արքունիքներուն

1821ին հիմնուած տուն՝
Մառեօյլ-Սիւր-էյի (Մառն) մէջ

Սոյն Շամբանի գինին պատրաստուած է Շամբանի գաւառին մէջ եւ զուտ խաղող կ'ունի առաջնակարգ տեղւոյն բերած խաղողներէն։ Այդ տունին արտադրութիւնները ընտիր են իրենց տեսակին մէջ։ Ամբողջ Թուրքիոյ համար գործակալ կարգուած է Իթալօ Կ. Բոնթա, Ղալաթիա, Թիւնէլ ճարէթ խան, Թիւ 38 կրկին։ 40—50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՎԱՐՁՈՒ ԱՐԿՂԱՄՈՒՐՆԵՐ

Օսմ. Կայս. Պանքային մասնաճիւղը, Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 347, հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրներու բաժիններ, արժէթուղթեր, գոհարեղէններ, թուղթեր եւլն. պահելու համար։ Վարձակալը ապահովութեան ամէն պայմաններու մասին կրնայ վստահ ըլլալ։ Այն քաղաքները, ուր դրուած են արկղամուրները, հաստատուն սենեակ մը կը ձեւացնէ, Պոլթէնի Զէյլթուռա տան գործատեղիներուն կողմէ շինուած շղթայով եւ երկաթով, հրդեհի եւ գողի վտանգէն բոլորովին զերծ։ Արկղամուրի մը վարձակալը կրնայ ամենայն ապահովութեամբ տանիլ իր կտրօնները, ճշդել թուղթերը, դնել կամ վերցնել գոհարեղէնները եւլն.։ Այս նպատակաւ՝ հանգստաւէտ գրասեղան մը դրուած է արկղամուրներուն մօտիկ։ Պանքային Պոլսոյ մասնաճիւղն ալ միեւնոյն առաւելութիւնները կ'ընծայէ հանրութեան, արկղամուրներու վարձակալութեան մասին, արժէքաւոր առարկաներ պահելու համար։ 92—50

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ 24,000,000 տրախմի
ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԲԱԺՆԵՏՈՒՂԹԵՐՈՎ
ԵՒ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՎ

Վարչական խորհուրդը կազմուած է սապէս.—Պ. Է. Տրեօ՝ պատուակալ նախագահ. Պ. Ժան Բեւմազօղլու՝ նախագահ, Պ. Եբեն Ֆրանկիաթիս՝ դեր-նախագահ, իսկ Պ.Պ. Ժ. Պօքասի, Եորտանօբուլօ, Մածաս, Է. Էմպիրիքօս, Ա. Լամպրինուտի, Լ. Զարիֆի՝ անդամ։

Կեդրոնական տնօրէնութիւնը կը գտնուի Աթէնք, Սօֆոկլ փողոց, թիւ 6։ Մասնաճիւղեր ունի Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Իզմիր, Պիրէոս, Վոլօ, Սուքիա, Բաթրաս, Քանեա, Քալամաթա, Կրէտէ։

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին կը կատարուին հետեւեալ գործողութիւնները.— Փոխատուութիւններ՝ հաշուեբացութեամբ եւ արժէթուղթերու եւ ապրանքներու փոխարէն, դրամագլուխ, փոխանակագիրներ հրապարակ հանել, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական հրամանով վճարումներ Եւրոպայի, Թուրքիոյ, Եգիպտոսի եւ Ամերիկայի վրայ, հաշուեբացութիւններ, արժէթուղթերու պահպանութիւն, կտրօններու եւ արժէթուղթերու գանձում, սակարանական հրամաններու գործադրում մեր հրապարակին եւ արտասահմանի վրայ, գնում եւ վաճառում պարգեւատու արժէթուղթերու, ինչպէս Օսմանեան Ազգային Պանքային, Թրքական, Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէնի, Վիլ տը Բարիի, Վիլ տը Պրիւքսէլի, Քրէտի Ֆոնսիէ տը Ֆրանսի արժէթուղթերուն, կանխիկ կամ մասնակի վճարումներով։

Աւանդ տրուած դրամի տոկոսները

Ուզուած ատեն դրամ քաշել	3 %
Վեց ամսուան համար	3 ½
Մէկ » »	4 —
Երկու » եւ աւելիի համար	5 —

39-50 Տնօրէնութիւն

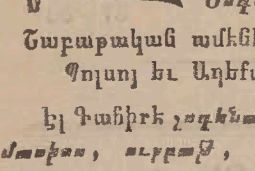

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիէլ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերթ.
Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը
Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Էլ Գահիրէ շոգենաւը, նաւապետ Բնէնմաքոս, ուրբաթ, 25 օգոստոս 1905, (Ը.Ե.) ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլի, Իզմիր եւ Պիրէոս։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մեյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլ, Գորսոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէզ	300	Թիպս	2500
Անգիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսիրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	20000
Օսմանլի	350	Կասքոնի	1500
Մաջիրոթիս	2500	Ֆիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՒԼ եւ ԸՆԿ.
Ուիթթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
20 41—50 13 Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար	ֆրանք 9,500,000
Դրամագլուխ եւ պահեստ 17 վերապահովագրող Ընկերութեանց իր գործոց բաժնեկից	» 142,750,000

Ցմերջ դեկտեմբեր 1904ի կատարուած ապահովագրութիւններ
ֆրանք 1,618,000,000
Վնասներու համար վճարուած մինչեւ 31 դեկտեմբեր 1904
ֆրանք 32,000,000

Պալքան Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի, ծովային փոխադրութեանց, կեանքի եւ արկածներու դէմ, խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։

Ուղղակի գործակալութիւններ նաեւ վերապահովագրութեան գրասենեակներ ամբողջ Եւրոպայի, Եգիպտոսի եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Քրէտի Լիոնէ, Բարիզ, Կ. Պոլիս, Իզմիր, Տէօյչէ Պանք, Պէրլին, Համպուրկ, Անկլօ Աւստրիան, Պանք-Լանտան, Վիէննա, Պուքարէշդ, Պանք Նասիոնալ, Պիւլկար-Պանք ու Քոմէրս-Սօֆիա, Անկլօ Էճիբշըն Պանք, Աղեքսանդրիա։

Գործակալութիւններ Կ. Պոլսոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
31 30—50 Թահթապուրուն խան, Ղալաթիա

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու առագաստ խորտակումին դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,6 6 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	149,852,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	355,840,000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	64,553,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ասլանեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 11 34—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դաճօ	1497	Գոզօ	1611	Մալթօ	724	Րոզարիօ	136
Ալէփփօ	3807	Դոմինօ	1908	Գրանատօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սափֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դորսօ	895	Հիրօ	775	Մարթէլլօ	3709	Սիքիօ	1735
Արկօսօ	2277	Դինօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մէրթօ	3557	Սիլվիօ	1193
Բասանօ	1822	Զէմպլա	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սուրէօ	1203
Բորոտինօ	1264	Ֆալքօ	1333	Հորաթիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Բրավօ	1076	Ֆրանքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Բրիւնօ	841	Ֆինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1033	Թորիօ	3327
Բըֆֆալօ	4481	Էպրօ	2464	Իտալօ	5340	Օհիօ	4100	Թոլէտօ	1470
Չէլլօ	1371	Էլտորատօ	1820	Ճունօ	1060	Օնթարիօ	4036	Թորքուաթօ	487
Կալիպսօ	1837	Էրատօ	1841	Քիւսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Կամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Ֆալքոնօ	2207	Բոլէրօ	1637	Վասքօ	1914
Կաթօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Ֆաունօ	1700	Բօլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Սիթօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4333	Լեփանթօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1350
Քլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1300
Գոլորատօ	4335	Կիկանօ	1243	Լորէնցօ	3191	օմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են։
Ալէփփօ շոգենաւը, նաւապետ Րէյնըր։
Սիբիօ շոգենաւը, նաւապետ Սմէրաք։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի։
Թայկօ շոգենաւը, նաւապետ Թորն, օգոստոս 25ին։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլեթ խան, Ղալաթիա 10 24—50

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԿԼԸՂԸՆԸ

ԹԷՏԱՎԻՐ ԳԱԹԻՍԻ

Տօքթօր ԷՎԼԱՆԳԻՐՈՒ Էվրօբատա իճրա էթթիկի սօն թէճրիւպէլէրտէ թէքմէ էտէն մուվաֆֆագըյէթլէր էլտէ էթմիշ օլտուղու մալումտուր։ [illegible]

Ղալաթ էնիշ վէ Էվրօբատա [illegible] Գարաքէօյ [illegible] Թօբհանէ, Սանդալճըլար, Գարագէօլ Օթէլինին գարշըսընտա լամպաճը սօգագընտա պուլունան 97 նումերօլու քէնտի թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։ 33—40

ՔԻՒՆԱՐՏ CU A D

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	589
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4541
Լուքանիա	12950	Վէգրա	3229
Քամփանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիգրիս	2936
Ումպրիա	8128	Սերպիա	2935
Էթրուրիա	8120	Ումպրիա	2558
Սլավոնիա	7392	Պէլկրէօ	2181
Աւրանիա	7269	Ձէզամէնի	1600

Դիմել առ ՃՕԼԻ Ե. ՍԻԿԸՐ
48—50 Joly et Seagor
Մեյմենեթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախումբ. երթեւեկ.
1905 մայիս 1 (Ն.Ս.) չորեքշ. օրէն սկսեալ
ԳՕՆԻԱ—ԷՐԷՕԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 622

Կայարան		Ապր. և Ժմր. Առաւ.
Գօնիա	մկն.	11 —
Գոյին խան		11 31
Չումրա		12 15
Արըք Էօրէն		12 43
Մանասուն		1 12
Գարաման	ժմն.	1 43
	մկն.	1 58
Սիտրօվա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		3 14
Ալուճա		3 50
Էրէյլի	ժմն.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու ժմն.	իրկ.	4 50

ԴԱՐՁ 621

Կայարան		Ապր. և Ժմր. Իրկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմն.	5 23
	մկն.	7 20
Ալուճա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 31
Սիտրօվա		9 13
Գարաման	ժմն.	9 37
	մկն.	9 52
Մանասուն		10 25
Արըք Էօրէն		10 54
Չումրա		11 30
Գոյին խան		12 6
Գօնիա ժմն.	իրկ.	12 35

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անմիջապ. կը ջնջէ ցաւերը, ճնշումը, նեղութիւնները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յայտ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբման, արիւնամիզութեան, առանց միջնորդ պատճառելու ցաւ առաջ կը բերեն անզուտ եւ ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։
Ամեն քաբուլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամեն դեղարաններ A.

ԼԱ ԲՕԲԻՒԼԷՐ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՐԻԶ,
Ավընիւ Օբէրա-Գօմիք, թիւ 30-32

ԼԱ ԲՕԲԻՒԼԷՐ կը գործէ թոյլտուութեամբ ֆրանսական եւ անգլիական կառավարութեանց եւ անոնց քոնթրոլին տակ։ Ընկերութիւնը կը կատարէ սովորական ապահովագրութիւններ, բօլիս-ճուբօններով. ժողովրդական ապահովագրութիւններ՝ առանց բժշկական քննութեան մինչեւ 3000 ֆրանք՝ ամսական վճարումներով. նաեւ պարտաւորիչ ապահովագրութիւններ հարիւրին երեք։

Ընկերութեան դրամատուներն են Պանք տը Ֆրանս, Բանթուար տ'էսքօնթ տը Բարի. Քրէտի Լիոնէ, Լանտըն էնտ Բրնթրի Պանքինկ եւ Ընկ.՝ Լոնտոն, Պ. Լ. Զարիֆի՝ Կ. Պոլիս։

Ընդհանուր Տնօրէնութիւն Թուրքիոյ համար՝ Լորանտօ խան, Ղալաթիա
Ընդհանուր Տնօրէն
41 50 Զ. ՖԻԹԻԼԻՍ

ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Կայսերական հրամանով արտօնեալ սիկարի թուղթի վաճառման անձնուէն Ընկերութիւնը կը ծախէ սիկարի թուղթեր ամէն մէկ տետրի վրայ նշանակուած թրքական վիճակահանութեան (Արեւելեան Երկաթուղւոյ) թիւեր. այս թիւերն ունեցողները իրաւունք ունին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մասնակցելու որ երկու ամիսը անգամ մը տեղի պիտի ունենայ եւ պիտի շահին հետեւեալ կերպով.

1	վիճակ	պիտի	շահի	Ա	թիւ շահողը	1	անձ դահեկան	10000
1	»	»	»	Բ	» »	1	» »	1000
2	»	»	»	Գ	» »	2	» »	500ական
6	»	»	»	Դ	» »	6	» »	300 »
12	»	»	»	Ե	» »	12	» »	100 »
28	»	»	»	Զ	» »	28	» »	50 »
850	»	»	»	Է	» »	850	» »	10 »

900 թիւեր պիտի շահին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան։

Ուշադրութիւն. սիկարի թուղթի տետրեր ունին թիւ մը եւ թուականը որ վիճակահանութեան կրնան մասնակցելու համար։

Մեր սիկարի թուղթը Վիէննա կայսերական դպրոցը տնօրէն եղած եւ հաստատուած է ամենադիւրին տեսակէ եւ առողջութեան օգտակար ըլլալը։

Ուրեմն գնեցէք մեր թուղթը որ 10 փարա է եւ իւրաքանչիւր տետրը 100 երեք միեւնոյն ժամանակ պիտի շահիք ոսկի դահեկան 10,000։

Անմիջապէս կը վճարուին ամէն վիճակահանութեան վերջ երբ շահողը սիկարի թուղթի տետրը շահող թիւով ներկայանայ Սալոնիկ՝ Սալոնիկի պանքան։ Կ. Պոլիս, Սալոնիկի պանքան։ Իզմիր. Աթէնաւուլս եղբարց Ընկերութեան ընդհանուր գործակալութեան եւ ուրիշ տեղեր Ընկերութեան բոլոր գործակալութիւններուն։ 60—104

C^IE RUSSE
Navigation a Vapeur et ue Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Օգոստոս

Դշ. 9|22 Իզմիր, Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բօր-Սայիտ եւ Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 9|22 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քէրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 10|23 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին։
Եշ. 11|24 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խերսոն-Նիկոլաեւ, Խերսոն-Ազով, Օտեսա-Քերսոն, Օտեսա-Նիքոլայեվ գծերու շոգենաւերուն հետ։
Եշ. 11|24 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
Ուր. 12|25 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բօր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա. իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 13|26 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։ 12—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Օգոստ. 28ին Իմէրէթի, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Օգոստ. 24ին Սուխում, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։
» 29ին Իմէրէթի ուղ. Մարսիլիա։

Ա. կարգ	Բարիզի	համար	200	ֆր.
»	» Մարսիլիոյ	»	160	»
Բ.	» Բարիզի	»	150	»
»	» Մարսիլիոյ	»	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թոփհանէ քարափին վրայ։
15 20—50 Ֆ. ՌԸՔՂ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՐԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.44 խառն Առաւ. ժ. վ.	ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.46 խառն Իրկն. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.41 խառն Առաւ. ժ. վ.	ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.43 խառն Իրկն. ժ. վ.
11 15	7 58	մկն. Քատըքէօյ Կամուր ժմն.	3 52	12 15
11 35	8 18	ժմն. Հայտար Փաշա մկն.	3 32	11 55
12 —	8 30	մկն. Հայտար Փաշա ժմն.	3 22	11 21
1 5	9 38	ժմն. Բէնտիք մկն.	2 13	10 12
1 19	9 52	մկն. Բէնտիք ժմն.	2 —	9 52
1 41	10 17	» Թուզլա »	1 40	9 30
2 3	10 42	» Կէպզէ »	1 18	9 9
2 27	11 4	» Տիլ Իսքէլէսի »	12 48	8 35
2 39	11 15	» Թավշանճըլ »	12 34	8 24
3 —	11 36	» Հէրէքէ »	12 23	8 12
3 21	11 56	» Եարըմճա »	11 56	7 43
3 35	12 9	» Թիւթիւն Չիֆթլիք »	11 44	7 30
3 47	12 23	» Տէրինճէ »	11 33	7 19
4 2	12 37	ժմն. Իզմիտ մկն.	11 15	7 3
4 21	— —	մկն. Իզմիտ ժմն.	— —	6 38
5 1		» Պէօյիւք-Տէրպէնտ »		6 2
5 34		» Սափանճա »		5 32
6 1		» Համիտիէ »		5 14
6 48		» Կէյվէ »		4 18
7 14		» Աք-Հիսար »		3 52
7 49		» Մէքէճէ »		3 23
8 19		» Լէֆքէ »		2 49
8 57		» Վէզիր-Խան »		2 11
9 20		ժմն. Պիլէճիկ մկն		1 30
9 55		մկն. Պիլէճիկ ժմն		1 20
1 5		» Քարաքէօյ »		12 30
1 49		» Պօզիւյիւք »		11 54
2 42		» Ին Էօնիւ »		11 17
1 9		» Չուքուր Հիսար »		10 44
1 44		ժմն. Էսկի Շէհր մկն.		10 5
իրկն.				առ.ա.

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առաւ. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն. ժ. վ.
10 25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմն.	1 25
11 7	» Կէօզնէ Բըյըք »	12 45
12 5	» Սազօնիկ Գաւառ »	12 3
12 59	» Ալայունտ »	11 7
1 41	» Չէգիրկէլէր »	10 23
2 41	» Տէօյէր »	9 35
3 10	» Իհսանիյէ »	8 50
3 34	» Համամ »	8 23
3 44	» Գազլըգէօլ Համամ »	8 14
4 31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7 43
5 11	» Գէօյիւք Զօղանլար »	6 50
6 6	» Չայ »	6 3
6 51	» Իշհագլու »	5 10
7 15	» Եասըխան »	4 45
7 46	» Աք Շէհիր »	4 23
8 13	» Աղարի քէօյ »	3 43
9 —	» Զավուշճը քէօյ »	3 5
9 38	» Իլկըն »	2 33
10 25	» աղըն-Խանը »	1 39
11 20	» Յէրայ-Ինի »	12 57
11 52	» Մէյրան »	12 17
12 52	» Բունար-Պաշը »	11 12
1 30	ժմն. Գօնիա մկն.	10 30
իրկն.		առ.ա.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առաւ. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն. ժ. վ.
12 —	մկն. Էսկի Շէհիր ժմն.	10 —
12 44	» Աք Բունար »	9 18
1 24	» Ալփու Քէօյ »	8 46
2 4	» Պէյլիք Ահըր »	7 58
3 9	» Սարըքէօյ »	7 1
3 58	» Պէչէր »	6 4
4 35	» Սառիլէր »	5 27
5 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5 —
6 3	» Պօլաթլը »	4 16
7 21	» Մալը Քէօյ »	2 49
8 15	» Սինճան Քէօյ »	1 47
9 —	ժմն. Էնկիւրի մկն.	1 —
իրկն.		առ.ա.

29—50

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առաւ. ժ. վ.	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Իրկն. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ.321 խառն Առաւ. ժ. վ.	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Իրկն. ժ. վ.
1 5	11 15	մկն. Ալայունտ ժմն.	12 30	10 35
1 25	11 35	ժմն. Քէօթահիա մկն.	12 10	10 15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ՊԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 426 խառն Առաւ. ժ. վ.	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. խառն Իրկն. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ առախումբ Թ. 425 խառն Իրկն. ժ. վ.	ԴԱՐՁ առախումբ Թ. խառն Առաւ. ժ. վ.
6 16		մկն. Ատա-Պազար ժմն.	4 54	
6 34		ժմն. Համիտիէ մկն.	4 36	